

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา
จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
Development of Local Curriculum on Assam tea In Sakad,
Sakadpattana School Nan Province through Participatory Action Research

ปรวีร์ริตา อัครวิวัฒน์กุล¹/เอื้อมพร โทภาณุรักษ์กุล²/กาญจนา บุญสง³
Paulravetida Ouckaravivatkun¹/Uamporn Topanurakkun²/
Kanchana Boonsong³

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Graduate School, Phetchaburi Rajabhat University

Corresponding author Email: lovely_mynet@hotmail.com

(Received: 20 February, 2022, Revised: 30 March, 2022, Accepted: 7 May, 2022)

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และสนองความต้องการของโรงเรียนสกาดพัฒนา เนื่องจากยังไม่มีกรรวบรวมและนำองค์ความรู้เกี่ยวกับเมี่ยงที่ตำบลสกาดมาใช้ในการเรียนการสอน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้ เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด และ 2) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 4 คน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 5 คน ผู้ปกครองจำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกภาคสนาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินทักษะการทำงาน และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา ประกอบด้วย (1) สายพันธุ์ของเมี่ยงที่ตำบลสกาด คือ พันธุ์เมี่ยงในตำบลสกาดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ เป็นพันธุ์เมี่ยงที่ปลูกในทางการค้า คือ สายพันธุ์ชาอัสสัม (2) ผลิตภัณฑ์จากเมี่ยงที่ตำบลสกาดได้ใช้ประโยชน์จากส่วนใบของต้นเมี่ยงที่ตำบลสกาด พบว่า เมี่ยงที่ตำบลสกาด คือ มีลักษณะใบใหญ่ และดอกของต้นเมี่ยงมีความหอม ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากเมี่ยงซึ่งผลิตภัณฑ์จากเมี่ยงที่ตำบลสกาด แบ่งเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย (2.1) การนำใบเมี่ยงไปหมักเพื่อรับประทาน (2.2) การทำชาเมี่ยง 2) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คุยเฟื่องเรื่องเมี่ยงที่ตำบลสกาด หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เมี่ยงทำได้มากกว่าที่คิด หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ท้องถิ่นตำบลสกาด หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ผักสมองเกี่ยวกับเมี่ยง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 SPEAKING AT SAKAD มีแผนการเรียนรู้ 14 แผน ผลการทดลองใช้ นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติในระดับดี และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดี ผลการประเมินหลักสูตรจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ปรากฏว่าผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนมี

ความพอใจในการทดลองใช้หลักสูตร เนื้อหาสาระขององค์ความรู้ เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน มีความถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน และการศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้ องค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ทั้งในด้านโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน และความรู้ที่ได้มีความสำคัญ มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน และควรมีการดำเนินการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ให้นักเรียน และผู้สนใจต่อไป อันจะส่งผลให้เกิดความรักและหวงแหนในท้องถิ่นเพื่อทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้งามยังคงอยู่ตลอดไป

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เมี่ยงที่ตำบลสกาด

Abstract

Assam tea is a native tea plant in Sakad, Nan, Thailand. Local curriculum development of Assam tea was developed for teaching Sakadpattana School's students. The aims of this research are (1) learning and gathering information about Assam tea, (2) developing the local curriculum on the Assam tea at Sakadpattana School. The study was conducted by using Participation action research (PAR) which was based on reflection, data collection, and action to improve the student's knowledge of the tea. There are 33 participants, consisting of school director, teachers, community leaders, parents, local people and Prathomsuksa 4 students at Sakad School. The research instruments were questionnaires, an interview, an achievement test, a skilled assessment, and a desirable feature evaluation. The statistics used for data analysis were percentage, means, and standard deviation. The qualitative data were analyzed using content analysis. The results of this study show that: 1) The knowledge of Assam tea in Sakad consisted of (1) there are three breeds of Assam tea, (2) The products from Assam tea in Sakad are fermented tea leaf and dried tea flower and leaf. 2) The local curriculum on Assam tea in Sakad was developed by Sakadpattana School. The curriculum structure consists of 5 learning units: 1. About Assam Tea ; 2. Assam Tea's Benefits; 3. Sakad's Topography; 4. Assam Tea's Puzzle (the integration between Mathematics and calculation of profits from the tea products); and 5. Speaking at Sakad (talking about Assam tea in English). After implementing the curriculum in the classroom, the results of each learning units were evaluated and analyzed by the researcher. The results revealed that this curriculum was effective accordingly to its principles and objectives. Using the focus group, it was found that all participants were satisfied with the course trial. The content on "Miang" is accurate and suitable for learners and the components of the local curriculum are complete in terms of course structure. The learning units and the learning management plan gained during the process is important and useful to learners. There should be an action to prepare and develop a local curriculum on Miang at Sakad subdistrict of Sakad Pattana School, Nan Province to be a learning center that creates a body of knowledge for students and the public, so that the local wisdom will remain forever.

Keyword: local curriculum development, Assam tea Sakad

บทนำ

พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ

1. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน
2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ขอนี้มีคำขยายว่า ให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ที่ถูกสิ่งชั่ว-สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง
3. มีงานทำ มีอาชีพ ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องให้เด็กรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรมให้เรียนรู้การทำงานให้สามารถเลี้ยงตัวและเลี้ยงครอบครัวได้
4. เป็นพลเมืองดี ขอนี้มีคำขยายว่า การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ”

พระบรมราโชบายทั้งหมดนี้ ไม่ใช่สิ่งที่ยากเกินกว่าครูจะทำและสั่งสอนศิษย์ให้ทำได้ หากครูตั้งใจสร้างศิษย์ให้ได้ผลตามพระบรมราโชบายทั้ง 4 ขอนี้ก็จะทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญ ไม่มีคนที่นิ่งดูคยปล่อยให้เกิดความชั่วความไม่ดีในบ้านเมือง ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ถูกที่ผิด สิ่งที่ดีที่ชั่ว และเลือกรับเลือกทำแต่ทางที่ถูกที่ดี เด็กไทยควรรู้จักใช้วิจารณญาณของตน ไม่ตามแฟชั่นตามสังคมโดยไร้สติ อีกประการหนึ่งที่ควรนำมาใส่เกล้าฯ คือ พระบรมราโชบาย ที่ว่า เห็นอะไรที่ควรทำเพื่อบ้านเมืองก็ต้องทำ คนไทยเห็นอะไรที่ควรทำเพื่อบ้านเมืองก็ต้องลงมือทำ ไม่ปล่อยให้ผ่านไปด้วยความคิดว่า “ธุระไม่ใช่”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยเฉพาะมุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เป็นอย่างมากดังในมาตรา 27 ที่ได้ให้โรงเรียนมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเชื่อมั่นว่าหากมีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาแล้วจะสามารถเปลี่ยนโฉมหน้า และแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทย อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของประชาชนคนไทย

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศเกิดความเสมอภาคและสิทธิ ทางการศึกษาเท่าเทียมกันกลายเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง และสังคมพัฒนายิ่งขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาทาง เศรษฐกิจตลอดทั้งปฏิรูปสังคม (นิคม ชมพูหลง, 2545: 12) การบริหารจัดการศึกษามีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องดำเนินการโดยการให้ความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนแต่ละแห่งจึงต้องมีการติดต่อกับชุมชนในทุกเรื่องและร่วมมือในการจัดการศึกษารูปแบบทั่ว ๆ ไป หรือเป็นคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อเป็นการพึ่งพาอาศัยและเพื่อตอบสนอง เจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา และมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนในทุกด้าน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบตามพระราชบัญญัติ ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญ ในการเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น สู่การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาของโรงเรียนภายใต้การดูแลรับผิดชอบในเขตพื้นที่ ให้จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันในระดับชาติ ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐานนอกจากนั้น จะต้องปลูกฝังในผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรัก ความภาคภูมิใจในบ้านเกิดเมืองนอนและถิ่นของตน เพื่อให้การจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นบรรลุดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานระดับท้องถิ่นจะต้องจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นโดยดำเนินการให้ฝ่ายต่าง ๆ อาทิ โรงเรียน ผู้ปกครอง ราษฎรในท้องถิ่น นักธุรกิจชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบหลักสูตรดังกล่าว เพื่อให้ได้แนวคิด มุมมองที่หลากหลาย ครอบคลุมเรื่องสำคัญที่ผู้เรียนในท้องถิ่นควรเรียนรู้และมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ปัญหาในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบันมีหลายด้านอยู่ด้วยกัน เช่น การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น การขาดการนำหลักสูตรที่มีไปใช้อย่างจริงจังและการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถหรือครุภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ักเรียน อีกทั้งยังไม่ขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างจริงจัง สอดคล้องกับภทรวดี อุดมมนกุล (2546) ได้วิจัยเรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนแกนนำร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร กรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ปัญหาที่พบคือ บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ขาดการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคลากรในโรงเรียนไม่มีเวลาที่จะดำเนินการและขาดการประสานงาน ระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่น

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบโดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติ ไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงเรื่องการจัดทำหลักสูตรการศึกษา โดยให้ส่วนกลางจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้น โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิต และบริบทของชุมชนและท้องถิ่นโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่นหมายถึง มวลประสบการณ์หรือเนื้อหาสาระและกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาและบุคคลในท้องถิ่นได้ร่วมกันจัดขึ้นให้กับผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามความต้องการและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ

ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำรายละเอียดหลักสูตรแกนกลางไว้ให้สัดส่วนร้อยละ 70 ส่วนอีกร้อยละ 30 ได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้เพิ่มเติมสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมกันพิจารณาเนื้อหาสาระที่ชุมชนและผู้เรียนต้องการได้เรียนรู้ บรรลุไว้ในหลักสูตร ซึ่งเปรียบไปแล้วนะหาสาระเพิ่มเติมดังกล่าวก็คือหลักสูตรท้องถิ่นนั่นเอง และในปัจจุบันมีการใช้คำว่าสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นแทนคำว่าหลักสูตรท้องถิ่น (ถวัลย์ มาตจรัส, 2550: 23-26)

จากสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าว คณะผู้วิจัยและชุมชนจึงเห็นความจำเป็นของการมีหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมือง ที่สามารถใช้เป็นกรอบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง

เนื่องจากผู้ใหญ่ผู้เยาวชนในชุมชน เนื่องจากหลักสูตรชุมชนเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นโดยมีจุดเน้น 3 ประการประการแรก คือ เนื้อหาสาระอันเป็นเรื่องราวของท้องถิ่นที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควรเจาะลึกและมากพอที่จะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจตนเอง ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจนสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ สุขภาพเศรษฐกิจ สังคมของตนและท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้ ประการที่สอง ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกไปเรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่น เพื่อให้มีประสบการณ์ตรงและสัมผัสได้กระทำจริง และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นนั้น และประการสุดท้าย การเรียนการสอนต้องมุ่งที่จะใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเข้ามาช่วยใกล้ชิดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ที่สร้างขึ้นหรือทรัพยากรมนุษย์และโดยที่ชุมชนมีองค์ความรู้เรื่องเมี่ยง และการทำไร่เมี่ยงสั่งสมอยู่ในชุมชนมาเป็นเวลายาวนาน การพัฒนาหลักสูตรชุมชน เรื่อง เมี่ยง ดังกล่าว จึงควรใช้ชุมชนเป็นฐานทั้งในเชิงองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำไร่ในประเด็นเรื่องเมี่ยง พื้นที่ปฏิบัติการวิจัยและวิทยากรชุมชนผนวกเข้ากับกรอบทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรซึ่งได้แก่แนวคิดของทาบาทาที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรจากล่างสู่บนและในการร่วมคิดร่วมทำของผู้ใช้หลักสูตร (Taba, 1962) แนวคิดของเซลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส ที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรโดยการพิจารณาจากความเหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะทางสังคม (Saylor, Alexander, & Lewis, 1981) แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของสมิธ สแตนเลย์ และซอร์ ที่ใช้รูปแบบการศึกษาสังคมเป็นฐาน หลักสูตรตามแนวคิดจึงเน้นด้านการศึกษาสังคมเป็นหลัก อาทิ ด้านทักษะค่านิยมรูปแบบของสังคมสภาพปัญหาความต้องการของสังคมโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสังคม (Smith, B.O. 1976) และแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา ซึ่งมีพื้นฐานปรัชญาความเชื่อเกี่ยวกับความต้องการของสังคมและผู้เรียน มาสู่การกำหนดจุดหมาย การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผล

โรงเรียนสภาคัดพัฒนา ตั้งอยู่ที่ตำบลสภาคัด อำเภอปัว จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อที่ 27 ไร่ 135 ตารางวา เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สภาพโดยทั่วไปเป็นภูเขาและเป็นพื้นที่ราบสูง ประชาชนส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าลื้อ นับถือผี สภาพครอบครัวฐานะยากจน อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ทำสวนเมี่ยง ปลูกข้าวโพด ข้าวไร่ เลี้ยงวัว หมู และบางส่วนทำหัตถกรรมในครัวเรือน คือ งานสานไม้ไผ่ งานทอผ้า เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจำนวน 324 คน และยังไม่มียุทธศาสตร์ท้องถิ่นเรื่องเมี่ยง อีกทั้งยังไม่มีการนำองค์ความรู้เรื่องเมี่ยงไปใช้กับหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งที่โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณที่มีภูมิปัญญาในเรื่องเมี่ยง ทั้งในด้านการทำไร่เมี่ยง การทำชาจากเมี่ยง การทำอาหารจากเมี่ยง และการนำเมี่ยงมาสกัดเป็นยารักษาโรค ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการเกษตรเรื่อง เมี่ยง เพื่อให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและด้านการบริหารหลักสูตร ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูของโรงเรียนสภาคัดพัฒนา อำเภอปัว จังหวัดน่าน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาและร่วมเป็นแกนนำในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศ และสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตลอดจนพัฒนาและส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ให้มีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัย พร้อมทั้งปรับปรุงให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ดังนั้นในระบบของการจัดการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา คือ กลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนนั้นให้มีประสิทธิภาพ เป็นผู้สามารถพัฒนา

คุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยของครู โดยการศึกษาค้นคว้าในท้องถิ่นเกี่ยวกับเมียงในตำบลสกาด ซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษาไม่แยกส่วนกับการศึกษาวิถี การดำรงชีวิตหรือชุมชน และนักเรียนจะได้ความรู้ท้องถิ่นจากการสัมผัสจริง ครูจะรู้จักท้องถิ่นเพื่อนำประเด็น ของท้องถิ่นสร้างเป็นชุดการเรียนรู้และหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งครูจะต้องไปศึกษาหาข้อมูลแล้วนำมาสร้างเป็น บทเรียนให้นักเรียนได้เข้าเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของคนอย่างถ่องแท้ จะสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง และชุมชนได้อย่างถูกต้อง และยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research หรือ PAR) เป็นการวิจัยอย่างหนึ่ง ของการวิจัยปฏิบัติการที่ใช้หลักประชาธิปไตยการร่วมมือร่วมใจกันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย รวมทั้งหลักความเสมอภาค หลักการเรียนรู้ หลักอิสระทางความคิด หลักเคารพภูมิความรู้ เพื่อนำการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสิ่งที่ต้องการจากงานวิจัยด้วยกัน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ร่วม ในการทำวิจัยกับนักวิจัย การมีส่วนร่วมนี้จะต้องมีตลอดกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนของการวิจัย ทำให้ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเกิดการเรียนรู้การทำวิจัยได้ด้วยตนเอง ทำให้ผลการวิจัยที่ได้มีความน่าเชื่อถือและ ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมยังมีลักษณะสำคัญคือ เป็นการสร้างความรู้ ที่ลักษณะสัมพันธ์ เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมมีตัวตน ที่ใช้ความรู้สูงส่งสู่การปฏิบัติจริง โดยเป็นกระบวนการแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งเป็นสังคมนิเวศที่มีการมองโลกในแง่ดีและมองอนาคต สำหรับขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย การกำหนดปัญหาใน การวิจัย การกำหนดพื้นที่ในการวิจัย ตัวแปรในการวิจัยซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขได้เมื่อลงพื้นที่การวิจัย การกำหนดพื้นที่ในการวิจัย การออกแบบในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำผลไปสู่การปฏิบัติจริงซึ่งคุณลักษณะของนักวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ควรีลักษณะเป็นที่ ยอมรับ มีความรู้สึกร่วมมีความเป็นมิตรจริงใจ รู้จักมองโลกในแง่ดี ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่นได้ รวมทั้ง ควรเป็นบุคคลที่ยิ้มแย้ม เป็นผู้ฟังที่ดี เปิดใจกว้างและเป็นคนเปิดเผย (ธีรวิฑู เกษกุล, 2552: 80)

จากข้อมูลข้างต้นและเหตุผลทางการศึกษาและข้อมูลชุมชนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นควรว่าโรงเรียน สกาดพัฒนา ควรีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม และให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ค้นคว้าศึกษาองค์ความรู้ในท้องถิ่น เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเมียงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในอาชีพของท้องถิ่นและสามารถนำ ความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ทำให้นักเรียน ได้ตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความเชื่อมั่น มีค่านิยมต่อ การอนุรักษ์และมีความรู้สึกผูกพันหวงแหนในท้องถิ่นของตน ตลอดทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ในท้องถิ่นเรื่อง เมียงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา อำเภอปัว จังหวัด น่าน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเมียงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา อำเภอปัว จังหวัด น่าน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้ในท้องถิ่นเรื่อง เมือียงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเมือียงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่องเมือียง ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมือียง ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยและผู้วิจัยร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (ฉบับร่าง) และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ในระยะที่ 1 เกี่ยวกับการทำเมือียงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยให้สอดคล้องกับข้อมูลเป็นความรู้ที่ได้

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมือียง ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยผู้วิจัย และผู้วิจัยร่วมได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนนำโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมือียง ตำบลสกาด อำเภอปัว จังหวัดน่าน ไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสกาดพัฒนา อำเภอปัว จังหวัดน่าน เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 – 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 เพื่อทดลองใช้หลักสูตรและพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้น

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 4 คน ราษฎรชาวบ้าน จำนวน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสนทนากลุ่ม แบบ Focus Group แบบบันทึกภาคสนาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินทักษะการทำงาน และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมือียงที่ตำบลสกาดของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า

เมือียงที่ตำบลสกาด แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) การดูแลรักษาต้นเมือียงที่ตำบลสกาด 2) ผลิตภัณฑ์จากเมือียงที่ตำบลสกาด มีรายละเอียด ดังนี้

1) การดูแลรักษาต้นไม้ที่ตำบลสกาด แต่งกิ่ง เพื่อให้ยอดแตก หลังจากจึงนำไปทำชา โดยไม่ต้องรดน้ำ และไม่ต้องใส่ปุ๋ย

2) ผลผลิตจากต้นไม้ที่ตำบลสกาดได้ใช้ประโยชน์จากส่วนใบของต้นไม้ที่ตำบลสกาด พบว่าต้นไม้ที่ตำบลสกาด คือ มีลักษณะใบใหญ่ และดอกของต้นไม้มีความหอม ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากเมือง ซึ่งผลิตภัณฑ์จากต้นไม้ที่ตำบลสกาด แบ่งเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย (1) การนำใบเมืองไปหมักเพื่อรับประทาน (2) การทำชาเมือง

จากการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับเมืองที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน ผู้วิจัยและผู้วิจัยร่วม (ครูโรงเรียนสกาดพัฒนา) ได้จัดทำหนังสือองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองที่ตำบลสกาดของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองที่ตำบลสกาดของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน พบว่า

2.1 โครงสร้างของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน มีองค์ประกอบของหลักสูตร 12 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วิสัยทัศน์ พันธกิจ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สารการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล

2.2 หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คุยเฟื่องเรื่องเมืองที่ตำบลสกาด หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ท้องถิ่นตำบลสกาด หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ฝึกสมองเกี่ยวกับเมือง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 SPEAKING AT SAKAD ซึ่งทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ จะคัดเลือกมาให้ให้นักเรียนศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่นเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ การงานอาชีพ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เมืองที่ตำบลสกาดของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอน จำนวน 20 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บริบทชุมชนสกาด ใช้เวลาในการสอน 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เครื่องมือทำเมี่ยงน่าน ใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความหมายและความสำคัญของอาชีพ ใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การขยายพันธุ์ การปลูก การดูแล บำรุงรักษา และเก็บเกี่ยวเมี่ยง ใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 - 7 เรื่อง ผลผลิตจากเมี่ยง ใช้เวลาในการสอน 4 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพกับลักษณะที่อยู่อาศัย ใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชน ใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง การแก้ปัญหาและแสดงวิธีการหาคำตอบจากโจทย์ปัญหาการบวกและการลบ ใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง การแก้ปัญหาและแสดงวิธีการหาคำตอบจากโจทย์ปัญหาการบวกและการลบ ใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12-14 เรื่อง SPEAKING AT SAKAD ใช้เวลาในการสอน 3 ชั่วโมง โดยองค์ประกอบของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล บันทึกผลหลังสอน และใบงาน

2.4 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาต ของโรงเรียนสกาตพัฒนา จังหวัดน่าน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกาตพัฒนา อำเภอปัว จังหวัดน่าน จำนวน 17 คนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและเหมาะสมกับนักเรียนซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ โดยมีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี มีคะแนนร้อยละ 78.33 คะแนนเฉลี่ย 2.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาต ของโรงเรียนสกาตพัฒนา จังหวัดน่านแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์จากเมียงที่ตำบลสกาตของนักเรียน

การปฏิบัติ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1.ทักษะกระบวนการในการทำงานกลุ่ม				
- การเตรียมวัสดุและเครื่องมือ	3	2.35	0.69	ดี
- การใช้เครื่องมือเหมาะสมกับงาน	3	2.18	0.51	ดี
- การปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์จากเมียงที่ตำบลสกาตตามขั้นตอน	3	2.59	0.33	ดี
- ความคล่องแคล่วในการทำงาน	3	2.11	0.51	ดี
- การเก็บรักษาเครื่องมือ	3	2.41	0.56	ดี
- การเตรียมผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย	3	2.47	0.47	ดี
รวมเฉลี่ย	3	2.35	0.69	ดี

2.5 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาต ของโรงเรียนสกาตพัฒนา จังหวัดน่าน พบว่า การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นผลประเมินทางด้านความรู้ ด้านความสามารถในการปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์จากเมียงที่ตำบลสกาตแล้ว ในส่วนของผู้สอน มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาตของโรงเรียนสกาตพัฒนา จังหวัดน่าน เป็นหลักสูตรที่ดีเหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และมีส่วนร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาตของโรงเรียนสกาตพัฒนา จังหวัดน่าน มีขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนเป็นระบบ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความสนใจสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่ครูกำหนดได้ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ให้ความเคารพประชาชนชาวบ้าน มีความยินดีพร้อมที่จะช่วยเหลือโรงเรียน มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในชุมชน และผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประชาชนชาวบ้านมีเทคนิคและมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและคอยซักถามความรู้ต่าง ๆ จากประชาชนชาวบ้าน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาต ของโรงเรียนสกาตพัฒนา จังหวัดน่าน และสามารถปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์จากเมียงที่ตำบลสกาต ของโรงเรียนสกาตพัฒนา จังหวัดน่านได้

สำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกาดพัฒนา ราษฎรชาวบ้าน ครูผู้สอน มีความเห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตลอดจนสามารถนำไปเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนได้ เนื้อหาในองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน มีประโยชน์ในการศึกษาสำหรับ ผู้เรียนและชุมชนในท้องถิ่น สามารถนำไปเป็นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ตำบลสกาดและชุมชนใกล้เคียงได้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงาน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	คะแนนเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ความซื่อสัตย์	2.65	0	มีคุณลักษณะอยู่ในระดับดี
ความขยัน อดทน	2.59	0.51	มีคุณลักษณะอยู่ในระดับดี
ความรับผิดชอบ	2.59	0.51	มีคุณลักษณะอยู่ในระดับดี
ค่าเฉลี่ย	2.61	0.89	มีคุณลักษณะอยู่ในระดับดี

2.6 ผลการจัดการความรู้ท้องถิ่น โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนมีความพอใจในการทดลองใช้หลักสูตร เนื้อหาสาระขององค์ความรู้ เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน มีความถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน และการศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้ องค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ทั้งในด้านโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน และความรู้ที่ได้มีความสำคัญ มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน และควรมีการดำเนินการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ให้นักเรียน และผู้สนใจต่อไป อันจะส่งผลให้เกิดความรักและหวงแหนในท้องถิ่นเพื่อทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดั่งมายังคงอยู่ตลอดไป

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่ามีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า องค์ความรู้เรื่อง เมียงที่ตำบลสกาดของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน เป็นการนำความรู้เกี่ยวกับเมียงที่ตำบลสกาด ตั้งแต่ความเป็นมาของเมียงที่ตำบลสกาด และการใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของต้นเมียงนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ ชาใบเมียง ชาดอกเมียง และเมียงหมัก โดยการนำองค์ความรู้จากท้องถิ่นที่ได้ศึกษาวิจัยมาจัดทำเป็นสารการเรียนรู้ท้องถิ่นและพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้กับนักเรียนและให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 มาตรา 27 วรรค 2 ว่าให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดี

ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตอบสนองนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้สถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพปัญหาของชุมชน และสังคม ความต้องการของท้องถิ่นและนักเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน สังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกระดับ เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตรทั้งในและนอกระบบให้หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยคุณลักษณะ คำขยาย (2559: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง บัวที่บ้านคลองสิบสอง ของโรงเรียนวัดรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง บัวที่บ้านคลองสิบสองของโรงเรียนวัดรังสิต ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี บัวมี 2 ชนิด คือ 1) บัวหลวง 2) บัวสาย ลักษณะการปลูกบัวบ้านคลองสิบสอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ 1) ปลูกในท้องร่อง 2) ปลูกในกระถางรูปแบบต่าง ๆ 3) บัวที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ ประโยชน์ของบัวที่พบในบ้านคลองสิบสอง แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ แก้วยารักษาโรค ประกอบอาหาร สารอาหาร และประโยชน์ด้านอื่น ๆ โดยนำองค์ความรู้ท้องถิ่นที่ได้ศึกษาวิจัยมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้สถานศึกษาไปใช้กับนักเรียนและให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับชุมชนนั้น ๆ และสอดคล้องกับวิจัยของชูชัย มีนุช (2555: 125-133) ได้ทำวิจัยเรื่อง เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ตาลโดนดที่บ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง ตาลโดนดที่บ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นตาลโดนดที่ขึ้นอยู่ในพื้นที่บ้านไร่กว้าง มีความอุดมสมบูรณ์ดี ส่วนมากพบเห็นบริเวณคันทนาของคนในชุมชนบ้านไร่กว้าง ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดเหมือนตาลทั่วไปแต่ตาลที่บ้านไร่กว้างนิยมปลูกตามหัวคันทนาและยึดถือตามความเชื่อโบราณ โดยนำองค์ความรู้ท้องถิ่นที่ได้ศึกษาวิจัยมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้กับนักเรียนและให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับชุมชนนั้น ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้นำชุมชนควรส่งเสริมการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องตาลโดนดที่บ้านไร่กว้างอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับตาลโดนดมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมียงที่ตำบลสกลาด ของโรงเรียนสกลาดพัฒนาจังหวัดน่าน เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์และมีความเหมาะสม อันเนื่องมาจากที่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการและขั้นตอน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง กำหนดความเหมาะสมกับชั้นเรียนและผู้เรียน ออกแบบและจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้

การทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ซึ่งได้นำแนวคิดและทฤษฎีกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของชูชัย มีนุช (2555: 49-55) และบงกชพร กรุดนาค (2555: 23-29) ตลอดจนนำแนวคิดทฤษฎีการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ของธีรวิทย์ เอกะกุล (2558: 66) และใช้แนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 4-35) การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research หรือ PAR) หมายถึงเป็นรูปแบบการวิจัยที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับนักวิจัยตลอดในขั้นตอนของกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบโดยเริ่มตั้งแต่การตัดสินใจว่าควรมีการริเริ่มศึกษาวิจัยชุมชนนั้นหรือไม่ ประมวลเหตุการณ์ หลักสูตรและข้อมูลเพื่อกำหนดปัญหาการวิจัย

การเลือกระบุประเด็นปัญหา การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และเสนอสิ่งที่ค้นพบ จนกระทั่งถึงการลงมือปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล (ชูชัย มีนุช, 2555: 69) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการร่วมมือร่วมใจของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ราชครูชาวบ้าน ผู้ปกครองนักเรียนผู้นำชุมชน นักวิชาการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนักเรียน

จากการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม โครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น หลังจากนั้นนำโครงร่างไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ ซึ่งสอดคล้องกันกับปฏิญญา สังขพันธ์ (2560: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวที่บ้านลาดเป้ง ของโรงเรียนวัดลาดเป้ง จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้นำโครงร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ขึ้น มีความสอดคล้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัย พบว่า การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนเป็นอย่างดี นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทำให้นักเรียน มีทักษะการปฏิบัติงานและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาดของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญว่าโครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลมีความเหมาะสมกับผู้เรียน องค์ความรู้ที่ได้มาจากราชครูชาวบ้านในท้องถิ่น และร่วมเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน ขอบข่ายเนื้อหาที่เรียนเป็นที่เกิดจากความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นอกจากนี้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาดของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่านเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้า หาข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชนจริง โดยการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มา ร่วมกันคิดวิเคราะห์ รู้จักการสังเกต ฝึกปฏิบัติจริง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง จนถึงการสรุปความรู้ที่ได้ลงในใบงาน นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวรวรรณ มิถุนดี (2554: 119-121) ที่กล่าวว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง อันเป็นผลทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้และเรียนรู้อย่างสนุกสนานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาที่เรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาและเรื่องราวในท้องถิ่น ได้เรียนรู้จากสถานที่จริง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มีความสนใจ ภาคภูมิใจและต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นของตนเอง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนุชนาด สายปัญญา (2550) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ชาใบหม่อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้นำชุมชนได้ส่งเสริมการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ชาใบหม่อน ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความรักในท้องถิ่น และนำความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐภาคย์ พัฒนพิเชียร (2553: 95-97) ที่กล่าวว่าหลักสูตรท้องถิ่นความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่อง ผีเสื้อในตำบลป่าเต็งของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร การประเมินผล และเหมาะสมหลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

และการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบ SWIPPA มีความเหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพราะในทุกขั้นตอนตามรูปแบบ ครู นักเรียน ชุมชน จะมีการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำหลักสูตรจึงมีความเหมาะสมกับวิถีวิถีภาวะของนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของชุมชน ไม่แปลกแยกจากชุมชน

สามารถกล่าวสรุปได้ว่าจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีคุณภาพทั้งเนื้อหาและการดำเนินการเพราะเป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยและผู้วิจัยร่วมตลอดจนกลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่ประกอบด้วยองค์ความรู้ท้องถิ่น โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้เรื่องท้องถิ่นของตนเอง สร้างความรัก ความตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่น รู้จักคุณค่าส่วนต่าง ๆ ของมะพร้าว นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้ เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีความภาคภูมิใจในการทำเกี่ยวกับทำผลิตภัณฑ์จากเมี่ยงที่ตำบลสกาด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมี่ยงที่ตำบลสกาด ของโรงเรียนสกาดพัฒนา จังหวัดน่าน หลักสูตรมีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำนักเรียนออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ควรคำนึงถึงเวลาในการวางแผนให้ยืดหยุ่น เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง
2. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนสนใจและมีทักษะในการทำผลิตภัณฑ์เมี่ยง ดังนั้นเพื่อให้การเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครูควรสอนการทำผลิตภัณฑ์จากเมี่ยงอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง จนนักเรียนปฏิบัติได้จริงและสามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาการทำหลักสูตรท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ โดยเน้นวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- ชูชัย มีนุช. (2555). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ตาลโตนดที่บ้านไร่ไร่ ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ณัฐภาคย์ พัฒนพิเชียร. (2553). การพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบสวิปปาเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่องผีเสื้อในตำบลป่าเต็งของโรงเรียนป่าเต็งวิทยา อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ถวัลย์ มาตจรัส. (2550). นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

- ธีรวิมล เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิคม ชมภูหลง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- นุชนาถ สายปัญญา. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยีหน่วยการเรียนรู้เรื่องชาไบหม่อนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บงกชพร กรุดนาค. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สารสกัดสมุนไพรและปุยหมักธรรมชาติจากภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลกุดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ปฎิญา สังขนันท์. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวที่บ้านลาดเป้ง ของโรงเรียนวัดลาดเป้ง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ภัทรวดี อุดมมนกุล. (2546). *การศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนแก่นนำร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวรรณ มิถุนดี. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ศุภลักษณ์ คำขาย. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง บัวที่บ้านคลองสิบคอกของโรงเรียนวัดรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- Saylor, J. G., and Alexander, W. M. (1984). *Planning curriculum for schools*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Smith, B. O. (1976). Curriculum: The continuing revolution. *Educational Leadership*, 33, 243-244.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.